

Jan Olszewski

**KAZIMIERZ ŁASTAWSKI: *OD IDEI
DO INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ*
WYD. WYŻSZA SZKOŁA PEDAGOGICZNA
TOWARZYSTWA WIEDZY POWSZECHNEJ W WARSZAWIE,
WARSZAWA 2003, 421 SS.**

Praca K. Łastawskiego stanowi znaczący krok w analizie szeregu procesów integracyjnych w Europie. Składa się ona z czterech części, w których w chronologicznym porządku przedstawiono idee i inicjatywy integracyjne, przyjmując założenie dokonywania wpieryw ogólnej charakterystyki problematyki przed powstaniem WE po szczegółową w przypadku ostatniego okresu po powstaniu UE. Koncepcję tę należy uznać za trafną, gdyż z zasady bliskie czynniki mają większą siłę oddziaływania. W ten sposób w części pierwszej Autor niejako sygnalnie wylicza olbrzymi katalog historycznych płaszczyzn integracji, rozpoczynając od starożytnej Grecji i Rzymu poprzez uniwersalistyczne idee średniowiecznej Europy aż do lat II wojny światowej. Tę część pracy należy ocenić szczególnie pozytywnie, gdyż niewiele jest pozycji w literaturze, w których tak precyzyjnie zebrano by tak wszechstronny wybór inicjatyw integracyjnych. W szczególności problematykę tę pomija literatura prawnicza czy też pisana dla ekonomistów, a taka przeważa na rynku. Materiały zaś o charakterze historycznym czy politologicznym, jeśli już są, kładą zwykle nacisk tylko na kilka określonych przedsięwzięć integracyjnych. Lektura części pierwszej nasuwa jednak wnioski, że niektóre z opisów integracyjnych można byłoby pogrupować pod względem jakichś zbieżności, np. jako integracyjne idee: filozofów, gospodarcze, czy też typowo polskie. Próby takiego łączenia Autor zresztą dokonał, omawiając dalej łącznie idee integracyjne socjalistów, czy też opisując tworzenie stowarzyszeń integracyjnych lub federacji regionalnych.

Część drugą poświęcono przeglądowi nowych ruchów i organizacji gospodarczych. Obejmuje on okres od 1945 r. po koniec lat 60. Część druga pracy nie tylko wymienia nowe ruchy i organizacje integracyjne, ale w odróżnieniu od analiz wcześniejszych dokładniej je omawia, przybliżając w wielu kwestiach czynniki już zapomniane. Na wyróżnienie zasługuje tu ciekawy opis tworzenia Unii Zachodnioeuropejskiej oraz radzieckich prób blokowania tej inicjatywy.

Część trzecia nosi tytuł „Rozszerzenie zakresu i zasięgu integracji”, stąd też ukierunkowana jest na przegląd przyłączeń do WE. Warto podkreślić tu omówienie przesłanek, które przyczyniły się do składania wniosków akcesyjnych (np. rozwój polityki regionalnej, fundusze strukturalne).

Pracę kończy część czwarta pt. „Tworzenie rozwiniętej Wspólnoty Europejskiej”. W części tej Autor omawia także główne i pomocnicze organy WE. Usytuowanie w tej części analizy ww. organów jest we wszecch miar właściwe, gdyż jest to już opis jednolity i kompleksowy. Dobrym posunięciem jest też wskazanie przyczyn rozpadu integracji w bloku wschodnim.

Książka zawiera także informacje dosłownie z „ostatnich dni” i bardzo wnikliwe rozważania nad przyszłością UE. Jest zaopatrzona w liczne załączniki, które są swoistym kompendium po koncepcjach integracji. Opracowanie przejrzystych tabel podsumowujących stanowi też niesłychany walor dydaktyczny.

Istotną wartością książki jest kompleksowe omówienie integracji. Autor nie pomija tu nawet integracji nieudanych lub negatywnie ocenianych (z perspektywy dnia dzisiejszego). Opisy oparte są na bardzo obiektywnych i dobrze udokumentowanych źródłach. Szczególnie przydatne dla młodszych czytelników (np. studentów) są prezentacje integracji inicjowanych przez państwa socjalistyczne, np. aspekty powstania RWPG.
